

Ester

Ester Persia eujãde reina pada

Introducción

Na libro leedak'ãri, k'awadait'ee israelitaarã Persia eujãdee esclavoorãk'a ateedap'edaarã ome p'asada. Ma eujãdepema rey t'ijarapachida Asuero. Iru rey bide reina chiwidi jiripiji, chi reina iru bada ome k'iraudaida perã. Mágá wëra judiodeepa uchiada t'ijarapatap'edaa Ester reina paji Persia eujãde. Ester chãpa t'ijarapatap'edaa Mardoqueo rey jua ek'ari mimiapachi. Mãga nide rey jua ek'ari mimiapataarã poro waibia badapa k'isijai jômaweda judiorã peek'ooit'ee, Ester, Mardoqueo paara. Chi eperã ma ne–inaa k'achia oo k'inia bada t'ijarapachida Amán. Irua reymaa k'isijai ley jara pëimerã eperãarã jômaarã ichi jua ek'ari p'anapatap'edaarãmaa judiorã peek'oodamerã irua fecha bidade.

Ester reina pada unudait'ee (cap. 1-2) mãik'aapa irua k'awada ne–inaa k'achia oodait'ee k'isia iru p'anadap'edaa judiorãmaa unudait'ee (cap. 3-6). Ichiaba na capitulode unudait'ee reypa Mardoqueo pia ak'ida irua jarada perã eperãarãpa rey ãpíte ne–inaa k'achia oodait'ee k'isia p'anadap'edaa.

Esterpa reymaa jarak'ooji Amanpa k'isia k'achia iru bada (cap. 7-10). Reypa mãga k'awak'ãri, Amán otaude jipip'eda, bajjira bipiji. Ichiaba na capitulode reypa ley awaraa jara pëiji ma fecha naaweda jaradade judiorãpa peek'oodamerã jômaweda ãra k'ira unuamaa iru p'anadap'edaarã. Ma ewate Tachi Ak'õrepa judiorã k'aripada perã, ãchia fiesta oojida. Mágá uchijai judiorã fiesta Purim apata. Ma fiestade ãrapa k'irãpapata ma ewate p'asada ãchi ome.

Persiadepema rey Asueropa fiesta ooda

1 ¹Asuero Persia eujãde rey pak'ãri, ichia ak'ipachi ciento veintisiete eujã awara–awaraa bee, India eujãdeepa Etiopía eujãde parumaa. ²Maapai rey Asuero Susa p'uuru waibia bide bapachi. Ma p'uuru jômaweda murallapa t'iak'au baji. Ma t'iak'au bada edajãde ciudadela^a baji. Mágí awaraa murallapa t'iak'au baji.

^a 1.2 Rey palacio badamãi ciudadela apachida.

³ Año õpee rey bide Asueropa fiesta ooji poro waibiarã ichi jua ek'ari beerã jõmaarã-it'ee. Ûk'uru Persiadepema mãik'aapa Mediadepema soldaarã poro waibiarã paji; ùk'uru awaraa eujã ichi jua ek'ari beede p'anapatap'edaarã ak'ipataarã paji. ⁴Asueropa ma fiesta ooji ichi jua ek'ari beerãmaa ak'ipiit'ee ichi audú p'arat'ara bi. K'inia baji mãirãpa ichi jõmaarã reyrã k'ãyaara waibiara bik'a ak'idamerã. Ma fiesta ooji k'ãima ciento ochenta wãyaaru misa.

⁵Ma t'ëepai ma reypa awaraa fiesta ooji. Ma fiesta k'ãima siete taarãji. Ma fiesta oo p'anide audú nek'ojida. Ma fiesta ooji rey palaciodepema patiode ne-uu k'ãi badamãi. Ma fiesta ooi naaweda reypa jara pëiji Susa ciudadeladepemaarã, waibiara beerã, ek'ariara beerã paara ma fiestadee chedamerã. ⁶Ma palaciodepema patio pi-ia chi-oo iru p'anajida; cortina p'aru nãusaa t'o-t'oo p'up'uchia ome k'aat'idadee. Ma cortina ma patio ïri nãgã eebai iru p'anajida. Mama p'anadap'edaa columna marmoldee oodade argolla p'arat'adee oodap'eda, ma marmolde p'ëe p'e iru p'anajida. Made lino p'itria k'aat'idapa mãik'aapa lino p'itria k'aat'ida p'up'uchia t'idap'edaapa ma cortina jã bi p'anajida. Ma patiode su-ak'i beepari chok'ara paraaji; nêedee ooda mãik'aapa p'arat'adee ooda. Ma patiodepema piso mãu pi-ia nardee, marmoldee mãik'aapa madreperladee ooda paji. ⁷Vino jedejida copa k'ïra t'ãdoo nêedee oodade. Vino waibia teepachida, reypa fiesta oo bada perã. ⁸Mamãda reypa jaraji ichi mimiapataarã poro waibiarãmaa vino topinaadamerã chi to k'iniada-e p'anirãmaa. “Chi nama p'anirãpa ãchia to k'iniata todayada” aji.

⁹Reypa ma fiesta oomaa bide, rey Asueropa awaraa palacio iru badade chi wëra reina Vastipa wëraarã-it'ee awaraa fiesta oomaa baji.

¹⁰K'ãima siete ma fiesta oo p'anadap'edaade rey audú o-ia baji, vino to bada perã. Mapa ichi jua ek'ari p'anadap'edaa eunucoorã^b siete pëiji reina atanadamerã. Ma eunucoorã paji: Meumán, Biztá, Jarboná, Bigtá, Abagtá, Zetar mãik'aapa Carcás. ¹¹Mãirãmaa jaraji reina Vasti atanadamerã mãik'aapa ma reina aneedak'ãri, poro jïra jã bidamerã. Mãgã p'uurudepemaarã mama p'anadap'edaarã mãik'aapa eperãarã waibiarãpa iru k'ïra wãree unudai, wãara ma reina k'ïra wãree bada perã.

¹²Mamãda ma eunucoorã reinamaa panadak'ãri, irua ichi wã-eda aji, reypa wãmerã jara pëiji mïda. Reypa k'awaa atak'ãri, audú k'ïraudachi.

¹³Audú k'ïrau bada perã, irua t'ï pëiji k'ïsia k'awaa beerã mãik'aapa chi ma eujãdepemaarã ley k'awaa beerã, mãirãpa ichi ùraadamerã. Maapai reyrãpa mãga oopachida ley k'awa k'inia p'anadak'ãri. ¹⁴Ma Persiadepema mãik'aapa Mediadepema ley k'awaa beerã, chi rey audú

^b 1.10 Ma imik'ïraarã k'ap'adap'edaarã paji. Persia eujãdepema rey-it'ee mimiapachida. Ærapa rey wëraarã ak'ipachida.

k'öp'äyaapatap'edaarã siete paji: Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsená mäik'aapa Memucán. Mägiirã poro waibiarã rey jua ek'ari beerã k'äyaara waibiara p'anajida.

¹⁵Reypa mäirãmaa mägaji:

—Parãpa tachi ley pia k'awa p'ani. ¿Mia k'äata oopia bima aji, reina Vasti ome, mia eunucoorã ome jara pëidak'a oo—e pada perã?

¹⁶Apemaarã poro waibiarã taide Memucanpa p'anauji:

—Reina Vastipa ne—inã k'achia ooji pi äpite, poro waibiarã pi ek'ari beerã äpite mäik'aapa pi ek'ari p'ani eujãdepemaarã jömaarã äpite. ¹⁷Awaraa wëraarãpa Reina Vastipa ooda k'awaadak'ari, auk'a oodai. Ächi imik'iraarãpa jara p'anik'a oodaamaa p'aneedai mäik'aapa mägadai: “Rey Asueropa chi wëra Vasti t'ĩ pëik'ari, wã—e pajida” adai. ¹⁸Idiweda Persiadepema poro waibiarã wëraarã mäik'aapa Mediadepema poro waibiarã wëraarã aupedeedait'ee ächi imik'iraarã ome, reinapa mäga ooda perã. Ma k'aurepa pi ek'ari p'aniirã t'ari ärii p'aneedait'ee. ¹⁹Maperã, Michi Rey Waibia, pia k'inia bi pirã, nãgí ley jaraipia bi p'ã bidamerã awaraa Persiadepema mäik'aapa Mediadepema ley, apidaapa ma ley p'ãda p'oyaa wëpapida—e perã: ‘Reina Vasti rey Asuero k'irapite waa cheik'araa bi.’ Ma awara pia awaraa wëra jiriipia bi, Vasti pari reina papimerã. Ma wëra chok'ek'ee baipia bi. ²⁰Ma ley jara pëiipia bi pi jua ek'ari p'aniirã eujãdepemaarã jömaarãmaa. Mägã wëraarã pi jua ek'ari p'anapataarãpa k'awaadait'eeda aji, ächi imik'iraarãpa jara p'anik'a oodaipia bi; poro waibia beerã wëraarãpa, ek'ariara beerã wëraarãpa paara.

²¹Rey Asueropa poro waibiarã ichi jua ek'ari beerã ome Memucán pedee üridap'eda, ijãaji. Mapa reypa ma ley jaraji awaraa ley ome p'ã bidamerã. ²²Mãpai k'art'a pëiji jömaweda ichi jua ek'ari p'anadap'edaarãmaa. Ma ley awaraa pedeede p'ã pëiji jömaarãpa pia k'awaadamerã. Ma k'art'ade jaraji imik'iraarã ächi wëraarã poro waibia p'aneedamerã.

Rey Asueropa Ester reina papida

2 ¹Ma t'ëepai rey Asuero k'irau wëpak'ari, chi wëra pada Vasti k'irãpaji. K'irãpaji ichia ooda Vastimaa mäik'aapa ichia jarada Vasti äpite.

²Maapai chi ak'ipataarãpa irumaa mägajida:

—Awëraarã k'ira wëree, waide imik'ira ome k'äi—ee beerã jiripipáde ajida, mäirãdepema aba reina papimerã. ³Pi jua ek'ari eujã bee chaa eperã biipia bi mägee awëraarã aneedamerã pichi wëraarã palaciode, Susa ciudadelade. Mãpai ma awëraarã biipia bi pi ek'ari beerãdepema eunuco Jegay jua ek'ari, ma awëraarã jãamerã pichi wëraarã awaraarã ome. Mãpai Jegaymaa jaraipia bi irua ma awëraarãmaa ne—inã

oopimerã audupiara k'îra wãree p'aneedamerã. ⁴Maap'eda pia chi wëra pi-ïara bi jirit'eraipia bi mãik'aapa Vasti pari reina papiyada ajida.

Reypa ma ùraa ùrik'ãri, ijãaji mãik'aapa ooji mãirãpa jaradap'edaak'a.

⁵Ma Susa ciudadelade bapachi judío aba, t'ïjarapatap'edaa Mardoqueo. Mãgí eperã Yaír warra paji. Simideepa uchiada mãik'aapa Benjamín ëreerãdepema Cisdeepa uchiada paji. ⁶Ma judío Susade bapachi Babiloniadepema rey Nabucodonosorpa ichi chonaarã aneeda perã awaraa Jerusalendepemaarã ome mãik'aapa Judadepema rey Jeconías ome. ⁷Mardoqueoapa ichi prima wari wãji, ma awëra ak'õreerã jai-idaadap'edaa perã. Ichi k'auk'a iru baji. Hebreo pedeede ma awëra t'ïjarapachida Jadasá; Persiadepemaarã pedeede t'ïjarapachida Ester. K'îra wãree baji; k'ap'ia jida pi-ïa baji. ⁸Rey jua ek'ari p'anapatap'edaarãpa irua jara pëida ùridak'ãri, awëraarã chok'ara ateejida rey palaciode Susa ciudadelade. Ma awëraarã bijida rey wëraarã ak'ipari Jegay jua ek'ari. Ester jida jirit'erajida. ⁹Jegaypa Ester unuk'ãri, pi-ïa unuji. Mapa aweda ne-ïnaa oopiji k'îra wãreera beemerã. Ichiaba Estermaa chik'o piara teepachi. Awëraarã mimiapataarã siete jirit'eraji Ester jua ek'ari biit'ee mãik'aapa Ester ãra ome awara bijí rey wëraarã palaciodepema pipiara bi cuartode p'anapataadamerã.

¹⁰Maapai Esterpa maarepida ichi auk'arãde wa chi ak'õreerãde jara-e paji, Mardoqueoapa jarada perã mãgee nepirinaamerã. ¹¹Ewari chaa Mardoqueo rey wëraarã palacio k'ïrapite wãpachi Ester iidide. Irua mãga oopachi k'ïnia bada perã Ester pia ak'ï p'anadamerã.

¹²Atane doce wãyaarude Jegaypa ne-ïnaa oopiji ma awëraarã rey wëraarã palaciode p'anadap'edaarãmaa, k'îra wãreera p'aneedamerã. Chi naapema atane seis wãyaaru misa, ãchi k'ap'ia p'urupiji aceite mirradee oodapa. Apema atane seis wãyaaru misa, ãra k'ap'ia p'urupiji k'erapa mãik'aapa awaraa ne-ïnaa wëraarãpa p'urupatapa. Mãga oodap'eda, ma awëraarã aba-abaa ateeji rey Asuero k'ïrapite irua pia ak'ïmerã. ¹³Rey wëraarã palaciode net'aa p'e iru p'anadap'edaadepema ãramaa teeji, mãgá ãchi rey k'ïrapite wãdak'ãri, ãchia atee k'iniata ateedamerã. ¹⁴P'ãrik'ua ma wëraarã aba-abaa t'ïujida rey palaciode. Mãpai ai norema waya wãjida rey wëraarã palaciodee mãik'aapa awaraa cuartode p'aneejida rey jua ek'ari beerãdepema eunuco t'ïjarapatap'edaa Sasgaz jua ek'ari. Mãgipa ak'ipachi reypa awaraa wëraarã iru bada. Wëra rey k'ïrapite bap'eda, irumaa waya wãk'aa paji, irua t'ï pëi-emã. Ma wëra k'ïnia bak'ãri, waya t'ï pëipachi.

¹⁵Ester Abijaíl k'au paji. Chi chíapa Mardoqueo paji. Ester rey k'ïrapite wãk'ãri, ichi ak'ipari Jegaypa Estermaa net'aa reypa audú k'ïnia badata ateejiji. Irua mãga ooji rey pia k'awa bada perã. Maapai Ester k'awa p'anadap'edaarãpa iru pia ak'ipachida.

¹⁶Asuero siete año rey bide atane diez tebetde Ester ateejida rey palaciode iru k'ïrapite. ¹⁷Rey Asueropa Ester unuk'ãri, iru pia ak'ïji

māik'aapa k'inia beeji. Awaraa awēraarā k'inia–e paji Ester k'inia badak'a. Maperā rey Asueropa Ester jirit'eraji awaraa awēraarā imik'īraarā ome waide k'āi–ee p'anadap'edaarā k'āyaara māik'aapa irua Ester porode reina poro jīra, Vastide pada jī biji. ¹⁸Ma t'ēpai rey Asueropa fiesta waibia ooji Ester–it'ee. Jara pēiji poro waibiarā māik'aapa mimiapataarā ichi jua ek'ari beerā jōmaweda ma fiestade chedamerā. Ichi jua ek'ari p'anapatap'edaarāmaa jara pēiji ma ewate iidamerā. Ma fiestade reypa net'aa pia chok'ara teeji.

**Mardoqueopa k'awa atada k'achia beerāpa
pedeeteedap'edaa rey peet'aadait'ee**

¹⁹Awēraarā waya chip'e atadak'āri ateedait'ee awara cuarto rey wēraarā palacio p'anapatap'edaade, Mardoqueo su–ak'i baji^c rey palaciodepema puerta k'ait'a. ²⁰Mardoqueopa ūraadak'a Esterpa maarepida ichideerāde wa ichi auk'aarāde jara–e paji. Iru ome bapariik'āri oopariidak'a ichita ne–inaa jōmaweda Mardoqueopa jaradak'a oopachi.

²¹Mardoqueo mama rey palaciodepema puerta k'ait'a su–ak'i bide, ma puerta jāpataarā pedee p'anajida. Ma eunucoorā rey jāpataarā omé paji: Bigtán māik'aapa Teres. Māirā k'īrau p'anadap'edaa perā rey Asuero ome, pedeete p'anajida iru peet'aadait'ee. ²²Mardoqueopa k'awaa atak'āri, Reina Estermaa jarak'ooji. Māpai Esterpa reymaa jaranaji Mardoqueopa ichimaa jarada. ²³Rey jua ek'ari beerāpa jiridak'āri k'awaadait'ee wāara wa seewa, k'awaajida wāara ma eunuco omeerāpa pedeete p'anadap'edaa rey peet'aadait'ee. Mapa ma rey jua ek'ari p'anadap'edaarāpa ma eperāarā otaude jī nībijida iyapa jīadarutamaa. Māga oodap'eda, rey k'īrapite ma eperāarāpa oodap'edaa p'āpijida Persiadepema reyrāpa oopatap'edaa p'āpatap'edaade.

Amanpa judiorā k'īra unuamaa iru bada

3 ¹Ma t'ēpai rey Asueropa Agagdeepa uchiada Hamedata warra t'ījarapatap'edaa Amán biji ichi jua ek'ari beerā poro waibiarā k'āyaara poro waibiara pamerā. ²Māpai reypa jaraji ichi palaciodepema puerta jāpataarā jōmaarāmaa bedabaipataadamerā māik'aapa ijaabaipataadamerā Amán unudak'āri. Mamīda Mardoqueopa māga ook'aa paji.

³Māga unudak'āri, rey ak'ipataarāpa Mardoqueomaa iidijida:
—¿Sāap'eda pia reypa jaradak'a oo–e bima? ajida.

⁴Ewari chaa māga iidipachida.

Mamīda Mardoqueopa at'āri ook'aa paji reypa jaradak'a. Āramaa māgaji:

^c 2.19 Mama su–ak'i baji mama mimiapachi perā rey jua ek'ari.

—Judío eperã k'irapite bedabaiik'araa bida aji.

Maperã jarak'oonajida Amanmaa k'awaadait'ee irua k'ãata ooi Mardoqueo ome.

⁵Amán k'iraudachi k'awaak'ãri Mardoqueo ichi k'irapite bedabaik'aa mãik'aapa ichi unuk'ãri, ñjaabaik'aa. ⁶K'isiaji Mardoqueo peet'aa'it'ee. Mamïda k'awaak'ãri Mardoqueo judiota maa bi, k'isia awara ataji; judiorã jômaweda rey Asuero jua ek'ari p'anapatap'edaarã^d peek'ooit'ee.

Amanpa ley ooda judiorã jôt'aadamerã

⁷Mãgá Asuero doce año rey bide naarapema atane nisande Amán k'irapite suerte^e jemenejida k'awaadait'ee chisãgí ewate ma k'isia iru bada oodaipia bi. Jemenedak'ãri, ewari trece atane doce adarde uchijaji.

⁸Mãpai Amanpa rey Asueromaa mägaji:

—Michi Rey Waibia, pi jua ek'ari awaraa eujãdepemaarã chok'ara p'anapata. Mamïda madepema ùk'uru awara p'anapata apemaarã k'ãyaara. Ley awara iru p'ani perã, pia jara bik'a ooda–e p'ani. Mapa pi jua ek'ari p'anapataadaik'araa bi. ⁹Rey Waibia, pia k'inia bi pirã, jômaweda pi jua ek'ari p'anapataarãmaa jara pëiipia bi ma eperãarã peek'oodamerã. Mia p'arat'a trescientos treinta mil kilos p'aa'it'eeda aji, pi p'arat'a juasiapataarãmaa ãrapa ma mimia oorutaarãmaa p'aadamerã.

¹⁰(Maapai Persia eujãdepemaarã reyrãpa sortija jïpachida mãik'aapa mägïpa tauchaa bipachida ley p'ãdak'ãri.) Rey Asueropa ùrik'ãri ma Agagdeepa uchiada Hamedata warra Amanpa jarada, chi sortija ãra ataji mãik'aapa ma judiorã k'ira unuamaa iru bada Amanmaa teeji. ¹¹Mãga bide reypa mägaji:

—Ma p'arat'a iru béeji. Ma eperãarã ome pichia k'isia iru bik'a oopáde aji.

¹²Mãgá ewari trece naarapema atanede rey secretario t'ï pëijida Amanpa jarada p'ã pëidamerã awaraa eujã rey Asuero jua ek'ari beerã poro waibiarãmaa. Ma jarada p'ãjjida awaraa pedeede pia k'awaadamerã k'ãata jara bi. Rey Asuero t'ïde ma k'art'a jômaweda firmaajida mãik'aapa cerapa sellaadap'eda, aide rey sortijapa tauchaa bijida. ¹³Maap'eda ma k'art'a tee pëijida rey jua ek'ari eujã bee chaa. Ma k'art'ade jara pëijida ewari abaade judiorã jômaweda peek'oodamerã, k'ũtrãarã, chonaarã, wëraarã, warrarã paara mãik'aapa ãchi net'aa jômaweda jãri atadamerã. Jarajida ewari trece atane doce adar ma–it'ee awara bidap'edaa. ¹⁴Ma p'ãda bijida Persiadepemaarã ley p'ãda ome mãik'aapa chi copia pëijida awaraa eujã jõmaade rey jua ek'ari p'anapatap'edaarãmaa mãik'aapa

^d 3.6 Amanpa mãga oo k'inia baji iru amalecitaarã rey Agagdeepa uchiada pada perã. Chonaarãweda Agag amalecitaarã rey pak'ãri, ãchia israelitaarã k'ira unuamaa iru p'anapachida. ^e 3.7 Persia pedeede 'suerte' jara k'inia bi Pur wa Purim.

p'uurude p'anapatap'edaarāmaa k'awaadamerā ma ewate judiorā peek'oodait'ee. ¹⁵Ma k'art'a p'ādap'eda Susa ciudadelade, reypa jaraji aweda pëidamerā. Susa ciudadeladepemaarāpa ma k'art'ade jara bi k'awaadak'āri, k'awada–e paji k'āata k'īsiadait'ee. Mamīda ma k'art'a pëidap'edaa t'ēpai, rey Asuero Amán ome su–ak'i p'aneejida t'āri o–īa ne–inaa todait'ee.

Judiorā t'āri p'ua p'aneedap'edaa

4 ¹Mardoqueopa k'awaak'āri ma ley p'ā pëidap'edaa, t'āri p'uapa ichi p'aru jēt'aaji. Māpai chi–iapata p'aru jī beep'eda, it'abarre p'ora bijī ichi porode māik'aapa p'uurude bia nipapachi. ²Mamīda eperā chi–iapata p'aru jī bak'āri, rey palaciode t'īupidak'aa paji. Maperā Mardoqueo rey palaciode t'īupatamāipai utuji. ³Awaraa eujāde Rey Asuero jua ek'ari p'anadap'edaa judiorāpa ma ley ūridak'āri, audú t'āri p'ua p'aneejida. Nek'oda–ee chupiria iidimaa p'aneejida. T'āri p'uapa jēemaa p'aneejida; biapachida; it'abarre p'orade jēra p'aneepachida māik'aapa chi–iapata p'aru jī p'aneejida.

Mardoqueopa Estermaa iidida ichi auk'arā k'aripamerā

⁴Māpai Ester–it'ee mimiapataarāpa māik'aapa eunucoorāpa Mardoqueopa oomaa bada Estermaa nepirīnajida. Māga ūrik'āri, Esterpa k'īsia nībeeji māik'aapa Mardoqueomaa p'aru tee pëiji jīmerā chi–iapata p'aru jī k'āyaara. Mamīda irua ma p'aru jita–e paji. ⁵Mapa Esterpa t'ī pëiji reypa ichi jua ek'ari bida eunucoorā poro waibia Hatac māik'aapa iru pëiji Mardoqueomaa iidinamerā sāap'eda chi–iapata p'aru jī bi māik'aapa sāap'eda audú k'īra pia–ee nībi.

⁶Māgá Hatac wāji Mardoqueo ome pedeede. Mardoqueo baji ciudadela edajāde rey palaciodepema puerta k'īrapite. ⁷Māpai Mardoqueopa Hatacmaa nepirīji Amanpa ooda māik'aapa p'arat'a trescientos treinta mil kilos p'aait'ee bada judiorā jōmaweda peek'oodamerā. ⁸Ma awara ma ley Susa p'uurude leedap'edaa copia Mardoqueopa Hatacmaa teeji irua Estermaa teenamerā. Māgá irua pia k'awai jōmaweda mama p'asa nībi. Ichiaba Estermaa jara pëiji rey ome pedeemerā māik'aapa ichi auk'arā pari chupiria iidimerā.

⁹Hatacpa Mardoqueopa jarada jōmaweda Estermaa nepirī cheji. ¹⁰Māpai Esterpa Hatac waya pëiji Mardoqueomaa nāga jaranamerā: ¹¹“Na rey jua ek'ari beerāpa māik'aapa jōmaweda awaraa eujādepemaarā iru jua ek'ari beerāpa k'awa p'ani apida rey k'īrapite wāik'araa bi, reypa t'ī pëi–emāi. Māga jara bi Persiadepema ley p'ādade. Imik'īra wa wēra rey palaciode t'īuru pirā reypa t'ī pëi–eeta maa–e pirā irua ichi cetro nēdeee oodapa t'īupi–emāi, ma eperā piuit'ee. Ewari treinta wāyaaruda aji, irua mi ichi k'īrapite t'ī pëi–e bi.”

¹²Mardoqueopa māga ūrik'āri, ¹³Estermaa nāga jara pēiji: “Pī rey palaciode bapari perā, k'īsianāaji judiorā peek'oo wādak'āri, pī apemaarā k'āyaara chok'ai uchiat'ee. ¹⁴Pī k'īup'ee beeru pirā māik'aapa k'aripa—eda aru pirā, awara āiipa judiorā k'aripa chedait'ee. Mamīda pī, pichi ak'ōre ēreerā ome k'iniidait'ee. ¿Pī reina—ek'ā aji, naapai tachi auk'aarā k'aripamerā?”

¹⁵Esterpa ma pedee ūrip'eda, Mardoqueomaa nāga jara pēiji: ¹⁶“Susade p'anapata judiorā chip'e atāji, mi pari nek'oda—ee it'aa t'īdamerā. K'āima ōpee wāyaaru misa, nek'odaik'araa bi māik'aapa ne—inaa todaik'araa bi. Mia michi mimiapataarā ome auk'a māga ooit'ee. Maap'eda mi wāit'ee rey ome pedeede, leyde jara bi mīda māga oodaik'araa bi. Mi peet'aa k'inia p'ani pirā, peet'aadayada” aji.

¹⁷Māpai Mardoqueo wāji Esterpa jara pēidak'a oode.

Ester rey k'īrapite wāda

5 ¹K'āima ōpee wāyaada t'ēepai, Esterpa reina p'aru jī beejī māik'aapa t'īuji rey palacio edajāde patio badade. Ak'inī banaji rey su—ak'ī beepari cuartodepema puertamāi. Ma cuartode chi puerta k'īrapite rey su—ak'ī bajī rey su—ak'ī beeparide. ²Irua unuk'āri Ester mama ak'inī bi, t'āri o—iadachi māik'aapa cetro nēedee ooda ichi juade iru badapa Estermaa iaji ichi k'īrapite wāmerā. Māpai Ester rey k'ait'a wāp'eda, ma cetro k'ī t'ōbait'aaji. ³Māpai reypa iidiji:

—¿Sāga nībīma reina Ester? ¿K'āata k'inia bīma? Mi jua ek'ari p'anidepema eujā esa—auk'a iidi k'inia bi pirā, ¡mia pīmaa teeyada! aji.

Māpai Esterpa p'anauji:

⁴—Michi Rey Waibia, mia k'inia bi pī idi mīmaa nek'ode chemerā, pī—it'ee chik'o pia joopida perā. Ichiaba k'inia bi Amán pī ome chemerā.

Māpai reypa ichi mimiapataarāmaa māgaji:

⁵—Isapai Amán jīrinadapāde aji, reina Esterpa k'inia bik'a oodait'ee perā.

Māgá rey, Amán ome Estermaa nek'ode wājida.

⁶Vino tomaa p'anide, reypa Estermaa māgaji:

—Iidipāde aji, pichia iidi k'iniata. ¿K'āata k'inia bīma? ¡Mi jua ek'ari p'anidepema eujā esa—auk'a teeyada! aji.

⁷Māpai Esterpa p'anauji:

—Michi Rey Waibia, mia nāgapai iidit'ee: ⁸Wāara pia mi pia ak'ī bi pirā māik'aapa mia k'inia bik'a oo k'inia bi pirā, māgara nu waya Amán ome mīmaa nek'ode chepāde aji, mia parā—it'ee chik'o pia joopiit'ee perā. Māpaita mia p'anauit'eeda aji, pia iidida.

Amanpa Mardoqueo īyapa jīapit'aait'ee pada

⁹Amán uchiak'āri Ester ome nek'odap'edaamāiipa, t'āri o—īa bajī, reinapa ichi waya rey ome nek'ode wāpāde ada perā. Mamīda rey

palaciodeepa uchiarude, ichia unuji Mardoqueo mama puerta k'ait'a su-ak'i bi. Mardoqueo bainĩ bee-e pada perã mãik'aapa eperã poro waibia wãyaak'ãri oopatak'a oo-e pada perã, Amán iru ome audupiara k'ĩraudachi. ¹⁰Mãgaweda k'awapi-e paji iru ome k'ĩrau bi. Mamĩda ichi temaa panak'ãri, ichi k'õp'ãyoorã mãik'aapa chi wẽra Zeres t'ĩ pëiji. ¹¹Maap'eda ichi audua pedeeji ichia p'arat'ara, net'aara, warrarã chok'ara iru bada perã mãik'aapa reypa ichi awaraa poro waibiarã rey jua ek'ari beerã k'ãyaara waibiara papida perã.

¹²Ichiaba mågaji:

—Ma awara idi reinapa jaraji mi ichi temaa rey ome nek'ode wãmerã. Awaraa rey ek'ari beerãmaa mãga jarak'aa; mimaa aupaita mãga jaraji. Ma awara reinapa jaraji nu waya ichimaa nek'ode wãmerã. ¹³Mãgã mi pia wãru mĩda, t'ãri o-ĩa ba-e pait'ee jã judío Mardoqueo rey palaciodepema puerta k'ait'a su-ak'i bi misa.

¹⁴Mãpai Amán wẽrapa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãpa irumaa mågajida:

—¿Sãap'eda otau jĩnĩ bipata torre oopi-ema? ajida. Oopĩji veintidós metros chi it'ia mãik'aapa nu tap'edaweda reymaa iidĩji Mardoqueo otau made jĩnĩ bipimerã. Mãgã pi rey ome nek'ode wãi, mãgide k'ĩsia-ee.

Amanpa ijãaji ãrapa jaradap'edaa. Aramata ma otau jĩnĩ bipata torre oopiji.

Rey Asueropa Mardoqueo waibia papida

6 ¹Ma p'ãrik'ua rey Asuero p'oyaa k'ãi-e paji. Maperã ichi mimiapataarã pëiji, Persia eujãde ichi rey bide p'asada p'ãdap'edaa atanadap'eda, leedamerã. ²Ma p'ãda aneedak'ãri, chi mimiaparipa leeji. Made p'ã baji sãgã Mardoqueo pa rey Asuero k'aripaji jaranak'ãri rey eunucoorã Bigtanpa Teres ome pedeeteedap'edaa iru peet'aadait'ee. Mãga oojida rey palaciodepema puerta jã p'anadak'ãri. ³Ma p'ãdade jara bada reypa ùrik'ãri, iidiji:

—Mardoqueo pa mi mãgã k'aripada pari, ¿k'ãata oojidama, aji, iru-it'ee?

Chi mimiapataarãpa p'anaujida:

—Iru-it'ee maarepida ooda-e pajida ajida.

⁴Mãgã pedeemaa p'anide Amán t'ĩu chewã nipaji rey cuarto k'ĩrapite bada patiode reymaa iidit'ee Mardoqueo otau jĩnĩ bipimerã ichia otau jĩnĩ bipata torre oopidade.

Reypa iru chewã ùrik'ãri, iidiji:

—¿K'aita jãma nima? aji.

Chi mimiapataarãpa p'anaujida: ⁵—Amanta taawa bida ajida.

Mãpai reypa mågaji:

—¡T'ĩupidapáde! aji.

⁶Amán t'ĩuk'ãri, reypa iidiji:

—¿K'ãata oodaipia bima aji, reypa eperã waibia papi k'inia bak'ãri?

Amanpa mǎga ũrik'ãri, ichi t'ãridepai k'isiaji: “¿Reypa mi waibiara papi k'inia bi-ek'ã?” aji. 7-8 Maperã Amanpa p'anauji:

—Ma eperãmaa rey řipema p'aru jřipari jřipidaipia bi mǎik'aapa rey cabalode bataupidaipia bi. Chi caballo porode rey poro jřrak'a bi jř bipidaipia bi. 9 Maap'eda rey p'aru chi caballo ome teedaipia bi rey ek'ari beerã poro waibiara bimaa, mǎgřpa ma eperãmaa rey p'aru jřpip'eda mǎik'aapa rey cabalode bataupip'eda, p'uuru jǎdepema plazade ateemerã jōmaarǎpa ak'idamerã. Ma awara ma poro waibiapa nǎga biaipia bi: “¿Reypa nǎga oopari eperã waibia papi k'inia bak'ãri jōmaarã k'řrapite!”

10 Mǎpai reypa Amanmaa mǎgaji:

—Pia bida aji, pia jarada. Isapai atanǎji michi řipema p'aru michi caballo ome mǎik'aapa pia jaradak'a óoji judío t'řjarapata Mardoqueo ome. Iru su-ak'i bapari na palaciodepema puerta k'ait'a. Pia jōma jaradak'a iru ome oopáde aji.

11 Mǎgǎ Amanpa rey p'aru atanaji chi caballo ome. Mardoqueomaa ma p'aru jřpip'eda, ma cabalode bataupiji mǎik'aapa ateeji ma p'uuru jǎdepema plazade. Iru naa bia wǎpachi: “¿Reypa nǎga ooparida aji, jōmaarã k'řrapite eperã waibia papi k'inia bak'ãri!”

12 Mǎga oo aupak'ãri, Mardoqueo waya su-ak'i banaji rey palaciodepema puerta k'ait'a. Jōdee Amán k'řra pia-ee isapai wǎji ichi temaa mǎik'aapa k'řra wǎk'a wǎji k'řra nejasia bada perã. 13 Panak'ãri, ma jōma p'asada nepiriji chi wĕra Zeremaa mǎik'aapa chi k'öp'ǎyooramaa.

Mǎpai řrapa mǎgajida:

—Ma eperã Mardoqueo waibia paru. Mǎgř eperã judío pirã, pia iru p'oyaa-e. ¿Ma k'ãyaara pi k'achiade baaiit'eeda! ajida.

14 At'ãri pedee aupada-e p'anide eunucoorã rey jua ek'ari mimiapatap'edaarã Amán atade chejida ateedait'ee iru reina Ester temaa rey ome nek'onamerã.

Rey Asueropa Amán peepida

7 1 Mǎgǎ Amán rey ome reina Ester temaa nek'ode wǎji.

2 Ewari omeede waya vino tomaa p'anide reypa Estermaa mǎgaji:

—Reina Ester, pichia iidi k'iniata iidipáde aji. ¿K'ãata k'inia bima? Mi jua ek'ari p'anidepema eujǎ esa-auk'a iidi k'inia bi pirã, ¿mia pımaa teeyada! aji.

3 Mǎpai Esterpa p'anauji:

—Michi Rey Waibia, wǎara pia mi pia ak'i bi pirã mǎik'aapa pia k'inia bi pirã, mia iidi k'inia bi pia mi, michi auk'aarã ome piupinaamerã. 4 Mia pımaa mǎga jara bi eperã abaapa mi, michi auk'aarã ome netot'aada perã jōma peepik'ooit'ee. Irua tai esclavoorǎk'a netot'aada paara, mia nǎgǎ chupıría iidi-e pak'aji. Mamıda, Michi Rey Waibia, mi, michi auk'aarã ome k'iniiruta pirã, pi paara k'achiade baaiit'eeda aji.

⁵Māpai rey Asueropa iidiji:

—¿K'aima māgí? ¿Sāma bima aji, chi pīmaa māik'aapa pichi auk'aarāmaa māga ooit'ee k'īsia iru bi?

⁶Māpai Esterpa p'anauji:

—¡Nāgí eperā k'achia Amánpata michi auk'aarā k'īra unuamaa iru bi! ¡Mapa jarajida aji, tai peek'oodamerā!

Māga ūrik'āri, Amán p'eradachi. Rey k'īrapite māik'aapa reina k'īrapite p'oyaa mimik'ak'aa paji p'era nībīpa. ⁷Māpai rey Asuero k'īraudaip'eda, bainī beejī māik'aapa uchijai ma vino tomaa bada cuartodeepa taawaa ne–uu bada k'āide. Mamīda Amán Ester ome beejī. K'awaji reypa ichi peepit'ee. Mapa Estermaa chupīria iidimaa beejī ichi k'aripamerā māik'aapa ichi pari chupīria iidimerā. ⁸Rey waya t'ūk'āri ma nek'opatamāi, Amán ijaabai bi unuji Ester jēra bada diván īri. Mapa reypa golpe māgaji:

—¿Īrá reina pi ome k'āi k'inia–e bide mi k'īrapite māik'aapa michi tede iru ome p'ek'au oo k'inia bik'ā? aji.

Reypa māga jaramaa bide, ichi ak'ipataarāpa Amán ata chejida māik'aapa chi k'īra wāk'a atajida.

⁹Ma eunucoorādepema Jarbonapa māgaji:

—Amán te k'ait'a torre veintidós metros chi it'ia oo iru p'anīda aji, ichia oopida Mardoqueo–it'ee aide otau jī nībidamerā. Mardoqueópata pi k'aripaji eperāarāpa pedeteedak'āri pi peet'aadait'ee.

Māpai rey k'īrau pedeeji:

—¡Māgara made Amán otau jīnī binadapáde! aji.

¹⁰Māgá Amán otau jīnī binajida, ichia Mardoqueo–it'ee torre oopidade. Māpai waa rey k'īrau–e paji.

Reypa jarada judiorā ichi jua ek'ari p'anapatap'edaarā k'aripait'ee

8 ¹Ma ewateweda rey Asueropa reina Estermaa teeji ma judiorā k'īra unuamaa iru bada Amán te, chi net'aa ome. Ma awara Mardoqueo t'ī pēiji ichi k'īrapite chemerā, Esterpa jarada perā Mardoqueo ichi primo. ²Māpai reypa ichi sortija tauchaa bipari Amán juadeepa jāri atada, Mardoqueomaa teeji. Jōdee Esterpa Mardoqueo bijī Amanpa net'aa iru bada ak'ipariimerā. ³Ma t'ēepai Ester waya rey ome pedeeji. Bedabaidachi iru k'īrapite māik'aapa taubade chupīria iidiji oonaamerā Amanpa ley p'ādade jaradak'a, māgá judiorā k'īra unuamaa iru p'anapatap'edaarāpa āra peenaadamerā. ⁴Māga nide reypa ichi cetro nēdeedee ooda Estermaa iaji.

Māpai Ester bainī beejī māik'aapa rey k'īrapite māgaji:

⁵—Mīchi Rey Waibia, pia k'inia bi pirā māik'aapa mia et'ewa jaradak'a oorū pirā, óoji mia jararuk'a. Wāara mi k'inia bi pirā, k'art'ade p'āji Agagdeepa uchiada Hamedata warra Amanpa k'art'ade ichia pi jua ek'ari

eujāde p'anapata judiorā jōma peepik'ooit'eeda adak'a oonaadamerā.
 6 Mia, ʒsāga chooyama aji, michi auk'aarā ma k'achiade baairuta pirā
 māk'aapa michideerā paara peek'ooruta pirā?

7 Māpai rey Asueropa Estermaa māk'aapa ma judío Mardoqueomaa
 nāga p'anauji:

—Mia Amán otau jīnī bipiji, irua judiorā peepik'ooit'ee k'isia iru
 bada perā. Ma awara Estermaa teeji Amán te, chi net'aa iru bada paara.
 8 Īrā mia jara bi parāpa awaraa k'art'a mi t'īde p'āpidamerā judiorā
 k'aripait'ee. Ma k'art'ade jarātī parāpa k'isia p'anik'a judiorā ma naaweda
 k'art'a p'ā pēidap'edaadeepa pia uchiadamerā. Ma k'art'a sellāati mi
 sortija tauchaa biparipa. K'irāpātī k'art'a mia firmaada māk'aapa mia
 tauchaa biparipa sellāada p'oyaa wēpapidak'aa.

9 Aramata rey secretariorā t'ī pējjida ma k'art'a p'ādamerā. Māga
 oodak'āri, atane ōpee sivande ewari veintitrés paji. Mardoqueopa
 jaradak'a p'ājida māk'aapa ma k'art'a pējjida judiorāmaa; rey ek'ari
 bada eujādepemaarā poro waibiarāmaa, māk'aapa awaraa poro
 waibiarāmaa, ma eujā ciento veintisietede p'anapatap'edaarāmaa, India
 eujādeepa Etiopā eujāde parumaa. Ma k'art'a awaraa pedeede p'ājida ma
 eujādepemaarāpa aide jara bi pia k'awaadamerā. Auk'a judiorā pedeede
 p'ājida, āchi jōmaarāpa k'awaadamerā. 10 Mardoqueopa ma k'art'a
 p'āpip'eda, rey Asuero t'īde firmaaji māk'aapa sellāaji iru sortija tauchaa
 biparipa. Maap'eda rey caballoorā k'ap'ip'iara p'irapata ĩri wāpataarāpa
 ma k'art'a eujā chaa ateejjida.

11 Ma k'art'ade reypa jaraji judiorā āchi p'anapata chaa
 chip'edaidamerā māk'aapa āchi net'aa jīadamerā. Jaraji awaraarā āchi
 ome chōode cheruta pirā, chōodamerā māirā ome māk'aapa ma k'ira
 unuamaa iru p'anapataarā peek'oodamerā, āchi wēraarā, warrarā paara.
 Ichiaba jaraji māirā ome chōo aupadak'āri, māirā net'aa āchi-it'ee p'e
 atadamerā. 12 Jaraji atane doce adarde ewari trece māga oodamerā iru
 jua ek'ari bi eujā chaa, ma ewate awara bi p'anadap'edaa perā judiorā
 peek'oodait'ee. 13 Jaraji ma k'art'a p'āda copia atabēidamerā eujā chaa
 eperāarā chip'epatamāi, jōmaarāpa k'awaadamerā ma ewate judiorā
 chōodait'ee āchi k'ira unuamaa iru p'anapataarā ome. 14 Reypa ma k'art'a
 pēiji ichi caballoorā k'ap'ip'iara p'irapatade wāpataarā ome, isapai ichia
 pēidamaa panadamerā. Ma k'art'a p'āda copia ichiaba atabējjida eperāarā
 chip'epatamāi Susa ciudadelade.

15 Ma k'art'a pēidap'eda, Mardoqueo rey palaciodeepa uchijai. P'aru pi-
 ia p'āp'āraa, t'orroo ome jī baji, reypa p'aru jīparik'a. Ichiaba jī baji poro
 jīra nēdede ooda māk'aapa ĩripema p'aru lino p'up'uchiadee ooda. Susa
 p'uurudepemaarāpa Mardoqueo māga unudak'āri, o-īapa bia para beejī.
 16 Judiorā audū o-īa p'aneejjida āchi auk'aarā poro waibia padap'edaa
 perā.

¹⁷Reypa ma k'art'a pëida eujã chaa panadak'ãri, judiorã ma eujãde p'anapatap'edaarã o-ïa p'aneejida. Fiesta oojida mãik'aapa o-ïapa nek'ojida. Ma awara ùk'uru eperãarã ma eujãde p'anadap'edaarã judiorã waaweepa auk'a judiorãk'a p'aneejida.

Judiorãpa ächi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarã p'oyaadap'edaa

9 ¹Atane doce adarde ewari trece pak'ãri, judiorã k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarãpa k'ïsia iru p'anajida judiorã peek'oodait'ee, Amanpa ley p'äpidade jaradak'a. Mamïda judiorãpa mãirã p'oyaajida. ²Rey Asuero jua ek'ari p'anapatap'edaa judiorã p'uuru chaa awara-awaraa chip'edachida ächi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarã ome chöodait'ee. Mamïda apidaapa ära p'oyaada-e paji, jömaarãpa ära audú waawee p'anadap'edaa perã. ³Jömweda ma eujãdepemaarã poro waibiarã rey jua ek'ari beerãpa judiorã k'aripajida, Mardoqueo waawee p'anadap'edaa perã. ⁴Mardoqueo mägã waawee p'anajida iru rey palaciode eperã waibia pada perã. Mägã jömaarã k'äyaara waibiara bada perã, rey jua ek'ari eujã t'imí beede pida eperãarãpa iru t'o p'anapachida.

⁵Ma ewate k'art'ade jara badak'a judiorãpa ächi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarã peek'oojida mãik'aapa ächia oo k'iniata oojida. ⁶Susa ciudadeladepai ächi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaa imik'ïraarã quinientos peejida. ⁷⁻¹⁰Ma awara Hamedata warra Amanpa judiorã k'ïra unuamaa iru bada perã, Amán warrarã diez peek'oojida. Mãirã paji: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalías, Aridata, Parmasta, Arisay, Ariday mãik'aapa Vaizata. Mãirã mägã peek'oojida mïda, ära net'aa jãrida-e paji.

¹¹Ma ewateweda reypa k'awaa atak'ãri judiorãpa ma eperãarã chok'ara peek'oodap'edaa Susa ciudadelade, ¹²irua reina Estermaa mägaji:

—Susa ciudadelade judiorãpa imik'ïraarã quinientos peek'oojida mãik'aapa Amán warrarã diez peejida. Awaraa p'uuru mi jua ek'ari p'anapataarã ome ¿k'äata oojidapaama? Jarãji k'äata mia waa oopia bi. ¡Ooit'eeda aji, pia jararuk'a!

¹³Mãpai Esterpa p'anauji:

—Michi Rey Waibia, pia k'inia bi pirã, jarapãde aji, nu Susa ciudadeladeepa taawa judiorã p'anapataarãmãi waya auk'a oodamerã idi oodap'edaak'a mãik'aapa Amán warrarã piudap'edaa k'ap'ia otau jï nãbipatamãi baijira bidamerã.

¹⁴Reypa jaraji mägã oodamerã. Irua jarada p'ädap'eda, Susa ciudadeladeepa taawa eperãarã chip'epatamãi ata bijida. Ichiaba jaraji Amán warrarã piudap'edaa k'ap'ia otau jï nãbipatamãi baijira bidamerã.

¹⁵Mägã atane adarde ewari catorcede judiorã Susa ciudadeladeepa taawa p'anapatap'edaarã waya chip'edachida ächi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarã ome chöodait'ee. Mägã imik'ïraarã trescientos

peek'oojida. Mamída ãra net'aa jãri atada–e paji. ¹⁶ Ai noremaweda judiorã p'uuru awaraade rey jua ek'ari p'anapatap'edaarã auk'a chip'edachida ãchideerã jãdait'ee mãik'aapa ãchi k'ĩra unuamaa iru p'anapatap'edaarã ome chõodait'ee. Mãgá eperãarã setenta y cinco mil peek'oojida. Mamída ãra net'aa jãri atada–e paji. ¹⁷ Atane adarde ewari trecede ma jõma oodap'eda, ewari catorcede ma judiorã ijida mãik'aapa o–ĩapa nek'ojida.

¹⁸ Jõdee Susa p'uurudepema judiorã ewari trecede mãik'aapa ewari catorcede chõodap'edaa perã, ewari quince de ijida mãik'aapa o–ĩapa nek'ojida. ¹⁹ Maperã judiorã p'uuru k'aippee muralla wêe beede p'anapataarãpa at'ãri fiesta oopata atane adarde ewari catorcede, ma ewate ãchi chonaarã iidap'edaa perã. Ma fiesta o–ĩa oopata mãik'aapa regalo^f jedepata.

Mardoqueopa jarada Purim fiesta oopataadamerã

²⁰ Mardoqueopa p'ãpiji judiorãpa oodap'edaa mãik'aapa ma k'art'a tee peiji jõmaweda judiorã rey Asuero jua ek'ari k'ait'a p'anapatap'edaarãmaa, t'imí p'anapatap'edaarãmaa paara. ²¹ Ma p'ãpidade Mardoqueopa jaraji año chaa atane adarde ewari catorcede mãik'aapa ewari quince de judiorãpa fiesta oopataadamerã mãik'aapa mãgá k'irãpadamerã ãchia ma añode oodap'edaa. ²² Ma fiesta oodaipia bida aji, k'irãpadamerã ãchia k'ĩra unuamaa iru p'anapatap'edaarã p'oyaadap'edaa. Ai naaweda ãchi audú t'ãri p'ua p'anajida, ma atanede ãra k'ĩra unuamaa iru p'anapatap'edaarãpa ãchi peek'oodai jãak'aapa. Mamída mãirã p'oyaadak'ãri, t'ãri o–ĩa p'aneejida. Maperã Mardoqueopa jaraji ma fiesta o–ĩa oopataadamerã: chik'o pia k'odamerã mãik'aapa ne–inaa jedek'odamerã; ichiaba chupiria beerãmaa net'aa teedamerã.

²³ Ma añode Mardoqueopa p'ãpidade jara bik'a oojida. Mãgá judiorãpa año chaa ma fiesta oopachida. ²⁴ Ma fiestade judiorãpa k'irãpapachida ãchi k'ĩra unuamaa iru bada Amanpa^g pur, pia jarait'eera, suerte jemeneda ãchi peepik'ooit'ee. ²⁵ Mamída Ester rey k'ĩrapite wãk'ãri ãra pari chupiria iidide, Amanpa k'ĩsia k'achia iru bada ichi ãri mãik'aapa ichideerã ãri baaiji. Maperã Amán chi warrarã ome otau jã nãbijida. ²⁶ Mapa ma fiesta t'ĩ bijida Purim.^h Mãgá ma fiesta oojida k'irãpadait'ee Mardoqueopa ma k'art'ade jarada, ãchia unudap'edaa mãik'aapa ãchimaap'asadap'edaa. ²⁷ Judiorã pedeteejida año chaa ewari omeede ma fiesta oopataadait'ee Mardoqueopa jaradak'a. Mãga oopachida ãchideepa uchiadap'edaarãpa mãik'aapa awaraa eperãarã judiorã papidap'edaarãpa ma ewari omeede oodap'edaa k'irãpadamerã. ²⁸ Ma fiesta oopachida

^f 9.19 Ma fiestade audú chik'o jedepata. ^g 9.24 Ma Amán Agagdeepa uchiada Hamedata warra paji. ^h 9.26 Persia pedeede Purim jara k'inia bi 'suerte'.

judiorã p'anapatap'edaa eujã chaa mäik'aapa p'uuru chaa, p'uurudeepa taawa p'anadap'edaarã eujãde paara. Mäga oopachida k'ira atua k'iniada–e p'anadap'edaa perã ächi chonaarãpa ächi pari oodap'edaa.

²⁹Ma t'ëepai Abijaíl k'au, reina Esterpa Mardoqueo ome awaraa k'art'a p'äjida. Ma k'art'ade Esterpa ichiaba jaraji judiorãpa ma Purim fiesta oopataadamerã. ³⁰Ma k'art'a pëjjida judiorã jōmaarãmaa, ma ciento veintisiete eujã rey Asuero jua ek'ari p'anapatap'edaarãmaa. Ma k'art'ade judiorãmaa pedee pia jarajida ächi k'äiwee p'anapataadamerã. ³¹Jarajida ma Purim fiesta oopataadamerã ma ewari pak'äri, atane jaradap'edaade, judío Mardoqueo pa jaradak'a mäik'aapa reina Esterpa jaradak'a. Ma fiesta bijidada ajida, judiorã–it'ee mäik'aapa äradeepa uchiadait'eerã–it'ee. Ma k'art'ade ichiaba jarajida judiorãpa pia oojida, ma fiestade t'äri p'uapa nek'o–ee it'aa t'ïdak'äri k'irãpadait'ee ächi p'anapatap'edaa reypa naaweda ley p'ã pëida jua ek'ari. ³²Ester Mardoqueo ome t'äri auk'a baji sãgã ma Purim fiesta oodaipia bi. Ma jōma p'ã bëjji judiorãpa ne–inaa p'asak'äri, p'ã bipatap'edaa librede.

Mardoqueo eperãarã poro waibia pada

10 ¹Rey Asueropa impuesto p'aapiji jōmaweda ichi jua ek'ari eujã beede p'anapatap'edaarãmaa, isla beede p'anapatap'edaarãmaa paara. ²Mediade pema reyrãpa oopatap'edaa mäik'aapa Persiade pema reyrãpa oopatap'edaa librede p'ã bi ne–inaa jōmaweda rey Asueropa ooda mäik'aapa irua Mardoqueo eperãarã poro waibia papida. ³Ma judío Mardoqueo apemaarã poro waibiarã rey jua ek'ari beerãdepema k'äyaara waibiara baji. Maperã judiorã jōmaarãpa iru t'o p'anapachida. Ichi auk'aarãpa iru k'inia iru p'anapachida, irua ära k'aripapariida perã.